МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БОРЩІВСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. директора Борщівського
агротехнічного фахового коледжу
_____ Віталій БУРАТИНСЬКИЙ
«20» 03 2026 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНИХ ПРАКТИК
ЗА ОПП «Виробництво і переробка продукції рослинництва»

ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ Н1(201) “АГРОНОМІЯ”

Наскрізна програма навчальних практик за ОПП «Виробництво і переробка продукції рослинництва» зі спеціальності H1(201) “Агрономія”.

Розробники програми:

Ірина ДЕСНЕГА - спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Галина Клюцович - спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Надія Марущак - спеціаліст вищої категорії

Олег Стецишин - спеціаліст другої категорії

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії Агрономічних дисциплін .

Протокол №_1__ від "__26__"___08_ 2026__ р.

Голова циклової комісії: _____ Ірина ДЕСНЕГА

ВСТУП

Наскрізна програма практики здобувачів освіти спеціальності Н1(201) «Агрономія», освітньо-професійної програми «Виробництво і переробка продукції рослинництва» є основним навчально-методичним документом, який визначає усі аспекти проведення практик. Вона забезпечує єдиний комплексний підхід до організації практик, їх системність і послідовність проходження здобувачами освіти практик протягом навчання в коледжі.

Наскрізна програма практики здобувачів освіти спеціальності Н1(201) «Агрономія», освітньо-професійної програми «Виробництво і переробка продукції рослинництва» розроблена згідно з навчальним планом відповідно до освітньо- професійної програми підготовки фахівців.

Наскрізна програма практики регламентує:

– мету, зміст і послідовність проведення практики здобувачів освіти в Борщівському агротехнічному фаховому коледжі на визначених базах практики;

– містить рекомендації щодо видів, форм і методів контролю якості підготовки (рівень знань, уміння і навички), які здобувачі освіти повинні отримувати під час проходження практики; підведення підсумків практики здобувачів освіти.

Метою розробки Наскрізної програми практики здобувачів освіти, які одержують професійну освіту, є запланована і структурована програма практичної підготовки здобувачів освіти у відповідних установах, організаціях та на підприємствах різних форм власності.

Зміст наскрізної програми практики включає програми всіх етапів практичного навчання (навчальні, технологічні та переддипломна практики). Наскрізна програма практики здобувачів освіти Борщівському агротехнічному фаховому коледжі спеціальності Н1(201) «Агрономія», освітньо- професійної програми «Виробництво і переробка продукції рослинництва» розроблена з врахуванням Закону України «Про фахову передвищу освіту», Положення про проведення практики здобувачів освіти вищих навчальних закладів України (наказ Міністерства освіти України від 08.04.1993., № 93), рекомендацій Міністерства Освіти і науки України щодо проведення практики здобувачів освіти ВНЗ України від 24.04.2013р.

Практика здобувачів освіти спеціальності Н1(201) «Агрономія», освітньо-професійної програми «Виробництво і переробка продукції рослинництва» є цілісною системою, що складається з певних структурних компонентів. Види практики з спеціальності, їх тривалість і терміни проведення визначаються освітньо-професійними програмами та навчальними планами.

При підготовці фахівців спеціальності Н1(201) «Агрономія», освітньо-професійної програми «Виробництво і переробка продукції рослинництва» складовими практичної підготовки здобувачів освіти є такі види практики:

Назва практики	Кількість кредитів	Курс	Семестр	Тривалість тижнів	Форма контролю
Навчальна					
1.1. Ознайомлювальна практика	1,5	I	3	1	Залік
1.2. Ботаніка	1,5	II	4	1	Залік
1.3. Грунтознавство,	1,5	II	4	0,5	Залік
1.4. Землеробство		II	4	0,5	залік
1.5. Агрохімія	1,5	II	4	1	Залік
1.6. Технологія виробництва продукції рослинництва	6	IV	5,6	2/2	Залік
1.7. Захист рослин	3	III	5,6	1/1	Залік
1.8. Кормовиробництво	1,5	VI	7	1	Залік
1.9. Насінництво і селекція	1,5	III	6	1	Залік
1.10. Плодоовочівництво	3	IV	8	2	Залік
1.11. Технологія зберігання і переробки продукції рослинництва	3	IV	8	2	Залік
1.12. Програмування галузі	3	IV	8	2	Залік
1.13.Практика з набуття робітничої професії					
1.13.1.Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва	7,5	III	5,6	5	Екзамен
1.13. 2. Лаборант хімічного аналізу	4,5	III	5,6	3	Екзамен
Виробнича					
1. Технологічна практика	10,5	III, IV	6,7	4/3	Підсумкова оцінка
2. Переддипломна практика	6	IV	8	4	Захист звіту

1 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою практичної підготовки за спеціальністю H1(201) «Агрономія», освітньо-професійної програми «Виробництво і переробка продукції рослинництва» є ознайомлення здобувачів освіти зі специфікою майбутнього фаху, отримання ними первинних професійних умінь і навичок, поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами освіти в процесі вивчення певного циклу теоретичних дисциплін, практичних навичок, ознайомлення безпосередньо в установі, організації, на підприємстві з організацією агрономічної служби, відпрацювання вмінь і навичок з професії та спеціальності, а також збір матеріалу для виконання курсових робіт.

Конкретна мета і завдання кожного виду практики визначаються її призначенням, спеціальністю, кваліфікаційним рівнем практичних занять та вмінь. Для успішного виконання завдань практики необхідне відповідне організаційно-методичне забезпечення, що передбачає комплекс навчально-методичної документації, наскрізну програму практики, робочі програми й методичні вказівки з усіх видів практики.

Завданнями практичної підготовки є:

- закріплення теоретичних знань з рослинництва, механізації та економіки;
- вивчення правил організації і методики ведення сектору рослинництва сільськогосподарського підприємства
- вивчення загальних функцій керівника сільськогосподарського підприємства
- застосовування знань для одержання практичних навичок при вирішенні проблемних виробничих ситуацій;
- вивчення особливостей роботи в умовах ведення сектору рослинництва та переробки продукції сільськогосподарського підприємства;
- придбання практичних навиків в управлінні сільськогосподарським підприємством;
- придбання практичних навиків щодо ведення документації у сільськогосподарському підприємстві;
- набуття уміння складати первинні документи, групувати і систематизувати їх для подальшої обробки;
- ознайомлення з порядком складання звітності.

2 ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Практику здобувачів освіти спеціальності H1(201) «Агрономія», освітньо-професійної програми «Виробництво і переробка продукції рослинництва» організовують відповідно до навчального плану, наскрізної програми практики, робочих програм практик.

Вся робота з практичної підготовки здобувачів освіти знаходиться в компетенції директора Борщівського агротехнічного фахового коледжу, завідувача навчально-виробничою практикою, керівника практики від циклової комісії агрономічних дисциплін, які визначають бази практик, складають графік проведення практики, здійснюють розподіл здобувачів освіти на практику, здійснюють методичне керівництво та контроль за практичною підготовкою здобувачів освіти коледжу. Керівниками практик призначають досвідчених викладачів, які мають практичний досвід.

3 ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ. ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКИ

Оцінка знань, умінь і навичок здобувачів освіти - практикантів повинна здійснюватися на основі критеріїв оцінки компетентності фахівця. Оцінка компетентності – процес збору достатніх, дійсних і надійних доказів знань практиканта, його розуміння і професіоналізму для виконання завдань, визначених його майбутньою діяльністю.

Критеріями оцінювання практики виступають:

- рівень професійних умінь;
- якість виконання усіх завдань практики;
- якість звітної документації.

4 НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

Завданням навчальної практики є отримання первинних професійних умінь і навичок, підготовка здобувачів освіти до свідомого поглибленого вивчення фундаментальних і спеціальних дисциплін, прищеплення їм практичних і професійних умінь і навичок з обраної спеціальності, ознайомлення здобувачів освіти з майбутньою професійною діяльність на виробництві, прищеплення їм навичок із виконання найпростіших робіт загального характеру, вміння спілкуватися в трудовому колективі господарства, поваги до обраної спеціальності, залучення до виробничої діяльності.

Навчальну практику проводять на базі господарств навчального закладу та інших сільськогосподарських підприємствах, оснащених новою технікою і обладнанням з високим рівнем механізації і автоматизації технологічних процесів виробництва.

Тривалість навчальної практики – не більше 6 годин на день.

Перед початком практики проводять обов’язковий інструктаж з питань програми практики, охорони праці, правил пожежної безпеки та особистої гігієни.

У період навчальної практики здобувачі освіти ведуть звіти-щоденники, в які записують дані: дату, назву роботи, місце проведення, матеріали, інструменти, що використовуються, обсяг виконаної роботи за робочий день, висновки та пропозиції. Керівник практики виставляє оцінку і підписує звіт-щоденник.

У період навчальної практики здобувачам освіти виставляють оцінку за кожне заняття в день його проведення, а підсумкову – на підставі складання практичного заліку.

Після проходження практики здобувач освіти повинен чітко усвідомлювати своє місце і роль як молодшого спеціаліста в структурі управління виробництвом.

4.1. ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНА ПРАКТИКА

Ознайомлювальна практика є першою серед практик освітнього процесу.

Мета практики: ознайомлення здобувачів освіти із основними об'єктами сільськогосподарського виробництва, технологічними процесами, які вони будуть детальніше вивчати на теоретичних заняттях.

Базою цієї практики є навчально-виробничі господарства.

Практика, враховуючи сезонність робіт у сільському господарстві, може проводитись безперервним циклом або в декілька періодів, чергуючи з теоретичними заняттями.

Як результат проходження ознайомлювальної практики здобувачі освіти повинні мати загальне уявлення про процеси сільськогосподарського виробництва.

1. Ознайомлення зі станом розвитку сільськогосподарського виробництва навчального закладу

Ознайомлення з історією господарства, виробничо-, грунтово-кліматичними умовами.

Ознайомлення з підрозділами господарства, економічними показниками господарства.

Охорона праці.

2. Ознайомлення з галуззю рослинництва

Ознайомлення з технологічними процесами вирощування зернових, овочевих, технічних культур за енергозберігальними технологіями – місце в сівозміні, система обробітку ґрунту, технологія посіву, система внесення добрив, збирання врожаю, сорти і гібриди. Ознайомлення з агротехнічними процесами в садівництві.

3. Ознайомлення з галуззю тваринництва. Ознайомлення з допоміжними галузями господарства

Ознайомлення зі структурою поголів'я господарства, способами утримання худоби, технологією виробництва продукції тваринництва.

Ознайомлення з допоміжними галузями господарства (пасіка, млин, олійниця, консервний цех тощо) та їх виробничими показниками і технологічними процесами.

4. Ознайомлення з агрономічною службою зони розташування навчального закладу

Ознайомлення з підрозділами агрономічної служби зони розташування навчального закладу, асортиментом і системою використання добрив, документацією галузі рослинництва господарства.

Охорона праці під час роботи.

5. Ознайомлення з природокористуванням зони розташування навчального закладу

Ознайомлення з використанням земельних і водних ресурсів господарства, агробіоценозами місцевості.

Ознайомлення із заповідними територіями природно-кліматичної зони розташування навчального закладу.

4.2. БОТАНІКА

Мета практики: ознайомлення з рослинним світом, вивчення рослин, занесених до Червоної книги, набуття умінь і навичок із проведення аналізу флори території, охорони довкілля; визначення рослин за морфологічними ознаками, їх ботанічними родинами, збирання і виготовлення гербаріїв (50 видів) і проводення аналізу рослинного угрупування.

Місце проведення практики: поля, луки, степи, ліси, болота, колекційно-дослідні ділянки та ботанічний сад.

Як результат проходження практики з ботаніки здобувачі освіти повинні **вміти:**

- проводити аналіз флори – гербаризувати рослини, зробити їх морфологічний аналіз, визначати рослини за допомогою визначника;
- робити аналіз рослинного покриву (лугу, лісу, річкових заплав, боліт, саду, городу, парку, газонів, квітників, придорожніх рослин та інших угрупувань);
- визначати господарську цінність кормових, лікарських і технічних рослин.

1. Ознайомлення з методикою морфологічного аналізу рослин на живому матеріалі

Робота з визначником рослин. Ознайомлення з рослинами, які занесені до Червоної книги і потребують охорони. Вивчення правил збору рослин і оформлення гербарію.

2. Визначення і збір рослин на луках та в лісі

Морфологічний аналіз, визначення і збір рослин. Визначення екологічної і господарської цінності луків і лісу.

Визначення впливу виробничої діяльності людини на біоценози.

3. Вивчення і збір рослин річкових заплав, боліт та інших елементів рельєфу

Морфологічний аналіз і визначення, збір рослин річкових заплав, боліт та інших елементів рельєфу. Визначення морфологічних особливостей рослин та їх пристосування до специфічних умов життя. Оформлення гербарію рослин, які пристосовані до вологих умов життя.

4. Вивчення, визначення і збір рослин саду, городу, придорожніх та інших

Морфологічний аналіз, визначення і збір культурних рослин. Визначення життєвих форм рослин за зовнішніми ознаками. Виявлення характерних ознак рослин і родин.

5. Ознайомлення, вивчення та визначення рослин парків, газонів і квітників. Вивчення рослин на колекційно-дослідному полі

Вивчення та визначення рослин, парків, газонів, скверів.

Ознайомлення з рослинами на колекційно-дослідному полі. Робота на колекційно-дослідному полі.

4.3. ГРУНТОЗНАВСТВО

Мета практики: закріплення і поглиблення знань, які одержані здобувачами освіти в процесі теоретичного навчання та набуття практичних умінь і навичок під час проведення польових і лабораторних досліджень.

База практики: колекційно-дослідне поле (або ділянка) навчального закладу та поля базових навчально-виробничих господарств. Практику,

враховуючи сезонність робіт у сільському господарстві, можуть проводити або безперервним циклом, або в декілька періодів, чергуючи з теоретичними заняттями.

Як результат проходження практики із землеробства здобувачі освіти повинні **вміти:** проводити польове обстеження ґрунтів, розпізнавати за зовнішніми ознаками ґрунтові типи і різновиди, відбирати мікромоноліти і зразки ґрунтів із різних генетичних горизонтів, описувати будову ґрунтового профілю, визначати механічний склад ґрунтів у польових умовах, оформляти журнал обстеження ґрунтів і складати ґрунтову карту.

1. Польове обстеження ґрунтів зони розташування навчального закладу

Польове обстеження ґрунтів, його завдання, періодичність, види.

Підготовчий період: підготовка топографічної основи та необхідного знаряддя (реактиви, лопати, ґрунтові бури, етикетки). Ознайомлення з матеріалами попереднього обстеження. Ознайомлення з територією на місцях обстеження. Планування розрізів приямків, прикопків. Розбивка поля на елементарні ділянки на топографічній основі.

Польовий період: вибір маршруту, місце розрізу. Визначення типів, підтипів, різновидностей ґрунтів за розрізами. Відбір зразків.

Лабораторний період: підготовка зразків до аналізів. Визначення гігроскопічної вологи, механічного складу, вмісту органічної речовини.

Камеральний період: складання документації ґрунтового обстеження (оформлення щоденників, складання ґрунтової карти, картограм, технічного звіту).

• *ЗЕМЛЕРОБСТВО*

Мета практики: закріплення і поглиблення знань, які одержані здобувачами освіти в процесі теоретичного навчання та набуття практичних умінь і навичок під час проведення польових і лабораторних досліджень.

База практики: колекційно-дослідне поле навчального закладу та поля базових навчально-виробничих господарств. Практика, враховуючи сезонність робіт у сільському господарстві, може проводитись або безперервним циклом, або в декілька періодів, чергуючи з теоретичними заняттями.

Як результат проходження практики із землеробства здобувачі освіти повинні **вміти:**

- розпізнавати бур'яни, робити польове обстеження полів на забур'яненість та складати карту забур'яненості полів;
- складати різні типи і види сівозмін;
- розробляти протиерозійні заходи в умовах конкретного господарства;

- робити контроль якості обробітку ґрунту.

1. Обстеження полів господарства на ступінь забур'яненості

Методи обліку забур'яненості посівів. Методи визначення засміченості ґрунту насінням і вегетативними органами бур'янів.

Підготовчий період: підготовка картографічної основи, ознайомлення з матеріалами попередніх обстежень з використанням гербіцидів.

Польове обстеження: визначення ступеня забур'яненості кількісним методом. Збирання колекції бур'янів.

Камеральний період: складання карти забур'яненості полів, оформлення гербарію бур'янів найпоширеніших на території навчального закладу.

2. Складання сівозмін різних типів і видів

Складання різних типів і видів сівозмін для конкретних господарств згідно з індивідуальними завданнями.

3. Ознайомлення з системою обробітку еродованих ґрунтів господарства

Ознайомлення з наявними видами ерозії у господарстві і розробка протиерозійних заходів. Контроль якості основних заходів обробітку еродованих ґрунтів. Оціночні показники якості в польових умовах конкретного господарства.

• *АГРОХІМІЯ*

Мета практики: закріплення теоретичних знань, вивчення змін, які відбуваються в системі "ґрунт – рослина – добрива", під час використання засобів хімізації для поліпшення умов живлення рослин, підвищення родючості ґрунту.

Як результат проходження практики здобувачі освіти повинні **вміти:**

- розраховувати норми добрив, підбирати їх форми і розподіляти їх за строками внесення;
- відбирати зразки ґрунту, проводити аналіз на вміст елементів живлення, рослинну діагностику;
- складати системи удобрення культур у сівозмінах;
- дотримуватись правил техніки безпеки, виробничої санітарії, особистої гігієни і охорони довкілля.

1. Відбір зразків ґрунту

Агрохімічне обстеження ґрунтів. Методика відбору індивідуальних проб середнього зразка грунту. Підготовка ґрунтового зразка для аналізу в

лабораторії.

2. Рослинна діагностика

Ознайомлення з методами рослинної діагностики. Відбір рослинних зразків для агрохімічного аналізу. Функціональна експрес-діагностика рослин про потребу в елементах живлення за допомогою портативної лабораторії.

3. Зберігання, використання добрив

Ознайомлення з технологією зберігання і особливостями органічних, мінеральних добрив у господарстві. Техніка безпеки під час зберігання і використання добрив. Охорона довкілля. Екскурсія в господарство.

4. Складання системи удобрення культур

Ознайомлення з методикою і технікою розрахунків норм внесення добрив на запланований урожай з урахуванням вмісту поживних елементів живлення в грунті і коефіцієнт їх використання з грунту і добрив. Аналіз системи удобрення культур у сівозмінах різних типів та річного плану внесення добрив під культури в господарстві. Охорона довкілля. Екскурсія в господарство.

5.Ведення звітної документації використання добрив

Ознайомлення з порядком звітності про використання органічних, мінеральних добрив у господарстві за рік. Екскурсія в господарство.

• *ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА*

Мета практики: набуття здобувачами освіти вмінь і навичок з організації і безпосереднього виконання всього комплексу робіт та технологічних операцій під час вирощування сільськогосподарських культур та реалізації продукції.

База практики: поля навчально-дослідного господарства або інших сільськогосподарських підприємств.

Як результат проходження практики здобувачі освіти повинні **вміти:**

- проводити підготовку агрегатів до роботи, підбір тракторів і сільськогосподарських машин, швидкості руху, ширини захвату, способу руху;
- розробляти схеми сівозмін, технології вирощування сільськогосподарських культур;
- складати технологічні карти вирощування сільськогосподарських культур;

- розробляти і планувати агротехнічні заходи з догляду за сільськогосподарськими культурами, збиранням.

1. Робота на колекційно-дослідному полі навчального закладу

Планування, підготовка, висаджування і посів колекцій польових культур. Визначення ознак фаз росту, розвитку етапів органогенезу.

2. Програмування врожаю сільськогосподарських культур

Розробка технології вирощування основних польових культур. Програмування рівня врожайності за основними природними факторами.

3. Визначення структури технології вирощування сільськогосподарських культур

Розробка елементів технології вирощування культур, обґрунтування їх агротехнічних показників.

4. Технологічна карта вирощування культур

Складання агротехнічної частини технологічної карти вирощування культури на запрограмований врожай.

5. Основний обробіток ґрунту

Аналіз системи основного обробітку ґрунту. Вивчення організації його проведення та контроль якості.

6. Передпосівний обробіток ґрунту

Вивчення структури передпосівного обробітку ґрунту під зернові, зернобобові, технічні культури. Визначення якісних показників роботи.

7. Сівба польових культур

Вивчення організації посіву польових культур. Визначення строків посіву, розрахунок норми посіву, встановлення оптимальної глибини, схеми посіву. Перевірка сівалки на відповідність запланованої норми висіву, глибини загортання насіння, дотримання прямолінійності та інших агротехнічних вимог.

8. Визначення густоти рослин на посівах

Визначення густоти сходів цукрових буряків, встановлення схеми проріджування та вивчення технології їх формування. Визначення густоти рослин на суцільних посівах.

9. Боронування

Закриття вологи. Розрахунок можливості боронування сходів соняшнику, кукурудзи та інших культур. Аналіз наслідків його проведення.

10. Міжрядний обробіток

Вивчення організації технології міжрядних обробітків польових культур. Визначення доцільності ширини захисних смуг. Оцінювання якості проведення робіт.

11. Стан посівів перед збиранням

Визначення стану посівів зернових культур перед збиранням врожаю, фази стиглості, рівня полеглості, забур'яненості, врожайності.

12. Визначення врожайності цукрових буряків

Визначення врожайності цукрових буряків, середньодобового приросту кореня, співвідношення основної та побічної продукції. Вивчення технології збирання.

13. Визначення густоти рослин, врожайності культур

Визначення густоти рослин кукурудзи, соняшнику, їх прогнозованої врожайності, виходу основної продукції. Вивчення технології збиральних робіт.

14. Збирання зернових культур

Вивчення технології збирання зернових, зернобобових культур. Визначення втрат під час збирання врожаю.

15. Збирання картоплі

Вивчення технології збирання картоплі. Сортування бульб на фракції. Визначення ступеня пошкодження бульб. Стандартизація продукції. Закладання та контроль за станом зберігання бульб.

16. Збирання кукурудзи

Вивчення технології збирання кукурудзи. Сортування зерна кукурудзи. Стандартизація продукції. Закладання та контроль за станом зберігання зерна.

17. Озимі культури в зимовий період

Контроль за станом перезимівлі озимих культур. Відбір монолітів, зразків для прискореного відрощування та експрес-методів.

18.Оцінювання перезимівлі озимих культур

Оцінювання перезимівлі озимих культур. Визначення наслідків прискореного відрощування, експрес-методу, аналіз монолітів.

19. Основи стандартизації якості продукції рослинництва

Стандартизація продукції рослинництва. Стандарти аналізу, прийому, здавання. Визначення залікової ваги.

20. Вивчення досвіду вирощування польових культур

Екскурсія в господарство передового досвіду вирощування польових культур.

• *ЗАХИСТ РОСЛИН*

Мета практики: закріпити теоретичні знання, набути практичних умінь та навичок із захисту рослин від шкідників хвороб і бур'янів.

Як результаті проходження практики здобувачі освіти повинні **вміти:**

- розпізнавати шкідників сільськогосподарських культур;
- визначати хвороби сільськогосподарських культур, ступінь ураження хворобами та заселеності шкідниками;
- готувати робочі розчини пестицидів, гербіцидів і біопрепаратів;
- розробляти системи захисту сільськогосподарських культур від шкідників, хвороб, бур'янів;
- готувати отруйні принади та протруювати насіння;
- проводити хімічний обробіток сільськогосподарських посівів;
- складати інтегровану систему захисту проти шкідників, хвороб і бур'янів сільськогосподарських культур;
- дотримуватись правил охорони праці під час застосування агрохімікатів.

1. Фітосанітарний моніторинг посівів сільськогосподарських культур

Методи виявлення та облік шкідників та хвороб (візуальний, у ґрунті, на поверхні грунту, на рослинах). Методи обліку прихованих шкідників і хвороб. Економічні пороги шкідливості. Поняття про прогноз шкідливих організмів. Структура державної фітосанітарної служби. Основні положення Закону України "Про захист рослин".

2. Приготування робочих розчинів пестицидів

Препаративні форми пестицидів. Способи та регламент застосування пестицидів. Комплексне застосування пестицидів. Технологія приготування робочих розчинів. Техніка безпеки під час роботи з пестицидами (протравлення, обприскування, транспортування, зберігання, засоби індивідуального захисту). Екологічні проблеми та шляхи зменшення використання пестицидів.

3. Шкідники сільськогосподарських культур

Характеристика основних рядів шкідників сільськогосподарських культур. Облік шкідників зернових культур, зернобобових, технічних, овочевих, плодово-ягідних. Збір шкідників, систематизація, визначення, оформлення колекції.

4. Хвороби сільськогосподарських культур

Класифікація хвороб рослин. Основні типи прояву хвороб за зовнішніми ознаками. Облік хвороб зернових культур, зернобобових, технічних, овочевих, плодово-ягідних. Поширення хвороб. Визначення інтенсивності ураження рослин хворобами.

5. Інтегрована система захисту від шкідників, хвороб і бур'янів зернових культур

Шкідники зернових. Хвороби зернових. Бур'яни зернових. Критерії доцільності застосування методів захисту рослин. Пестициди. Підбір, розрахунок норм внесення та методи застосування пестицидів.

6. Інтегрована система захисту від шкідників, хвороб і бур'янів зернобобових культур

Шкідники зернобобових. Хвороби зернобобових. Бур'яни зернобобових. Критерії доцільності застосування методів захисту рослин. Пестициди. Підбір, розрахунок норм внесення та методи застосування пестицидів.

7. Інтегрована система захисту від шкідників, хвороб і бур'янів технічних культур

Шкідники технічних культур. Хвороби технічних культур. Бур'яни технічних культур. Критерії доцільності застосування методів захисту рослин. Пестициди. Підбір, розрахунок норм внесення та методи застосування пестицидів.

8. Інтегрована система захисту від шкідників, хвороб і бур'янів овочевих культур

Шкідники овочевих культур. Хвороби овочевих культур. Бур'яни овочевих культур. Критерії доцільності застосування методів захисту рослин. Пестициди. Підбір, розрахунок норм внесення та методи застосування пестицидів.

9. Інтегрована система захисту від шкідників, хвороб і бур'янів плодово-ягідних культур

Шкідники плодово-ягідних культур. Хвороби плодово-ягідних культур. Бур'яни плодово-ягідних культур. Критерії доцільності застосування методів захисту рослин. Пестициди. Підбір, розрахунок норм внесення та методи застосування пестицидів.

• *КОРМОВИРОБНИЦТВО*

Мета практики: ознайомлення здобувачів освіти із організацією і технологією вирощування кормових культур.

База практики: сільськогосподарські угіддя навчального закладу, колекційно-дослідне поле. Перед початком практики керівник проводить інструктаж з охорони праці під час навчальних занять з обов'язковою реєстрацією у спеціальному журналі.

Як результат проходження практики здобувачі освіти повинні **вміти:**

- розпізнавати види кормів, знати їх використання, визначати кормову поживність;
- створити гербарій та зібрати сноповий матеріал кормових культур для кабінету (лабораторії);
- проводити інвентаризацію та паспортизацію природних кормових угідь;
- складати системи поверхневого та корінного поліпшення кормових угідь,

травосумішки для залуження пасовищ сіножатей;

- ознайомитись із новітніми технологіями заготівлі і зберігання кормів;
- складати технології вирощування основних, проміжних кормових культур, схему зеленого конвеєра;
- проводити визначення якості кормів;
- вивчити державні стандарти на корми.

1. Інвентаризація і паспортизація природних кормових угідь

Ввідний інструктаж з охорони праці під час проведення практики. Сучасний стан природних кормових угідь і шляхи їх поліпшення. Проведення інвентарного опису природних кормових угідь. Планування заходів поліпшення лук.

2. Системи і заходи щодо поліпшення природних кормових угідь

Вивчення системи заходів поверхневого поліпшення сіножатей і пасовищ. Система докорінного поліпшення природних кормових угідь.

3. Складання комплексу заходів зі створення культурних сінокосів і пасовищ

Складання травосумішок для поліпшення лук. Організація створення культурних сінокосів. Вжиття заходів зі створення культурних пасовищ. Визначення завантаженості та продуктивності пасовищ.

4. Організація технології заготівлі і зберігання кормів

Сучасні технології заготівлі сіна та раціональне використання сіножатей. Визначення ботанічного складу, якості та запасів сіна. Сучасні технології заготівлі консервованих кормів. Визначення якості та запасів консервованих кормів. Новітні технології приготування консервованих кормів у плівкових рукавах.

5. Складання схеми зеленого конвеєра

Розрахунок потреби зелених кормів для тварин. Підбір культур для зеленого конвеєра. Розрахунок площі під кормові культури в зеленому конвеєрі. Складання графічної схеми зеленого конвеєра.

• *НАСІННИЦТВО І СЕЛЕКЦІЯ*

Мета практики: ознайомлення здобувачів освіти з організацією системи насінництва в господарстві; проведенням сортового, насіннєвого контролю, технологією вирощування насіннєвих посівів.

База практики: поля навчального господарства або інших насінницьких господарств.

Як результаті проходження практики здобувачі освіти повинні **знати:**

- сортові ознаки сільськогосподарських культур;
- особливості технології вирощування насінницьких посівів;

уміти:

- проводити селекційний добір сільськогосподарських культур з оцінювання елементів продуктивності та якості продукції, видове, сортове прополювання, сортовий, насіннєвий контроль сільськогосподарських культур;
- оформляти первинні документи на сортові та посівні якості насіння;
- володіти процесом очищення, сушіння і сортування посівного матеріалу.

1. Проведення селекційного добору сільськогосподарських культур

Ознайомлення з методикою проведення індивідуального, масового і клонового доборів. Відбір сільськогосподарських культур за морфологічними і господарськими ознаками.

2. Прополювання насіннєвих посівів

Проведення видового і сортового прополювання насіннєвих посівів сільськогосподарських культур.

3. Сортовий контроль посівів

Ознайомлення з методикою проведення сортового контролю. Апробація. Розрахунок сортової чистоти, засміченості бур'янами, культурними рослинами та зараження хворобами. Оформлення документації.

4. Насіннєвий контроль. Післязбиральна обробка і зберігання насіння

Контроль за посівними якостями насіння. Відбір середнього зразка для відправлення в Державну насіннєву інспекцію. Документація на сортове насіння.

Ознайомлення з післязбиральною обробкою насіннєвого матеріалу, способами зберігання, вимогами до зерносховищ.

5. Вивчення кращого досвіду

Екскурсія в наукові селекційні заклади. Ознайомлення з районованими і перспективними сортами сільськогосподарських культур.

• *ПЛОДООВОЧІВНИЦТВО*

Мета практики: ознайомлення з технологічними операціями вирощування овочевих, плодових культур, прийомами виконання робіт під час сівби (садіння), догляду за рослинами, збирання врожаю овочевих і плодових культур, набуття умінь і навичок з організації роботи в парниках, теплицях, саду.

База практики: колекційно-дослідне поле навчального закладу, парники, теплиці, плодово-ягідні сади інших господарств.

Як результат проходження практики студент повинен **знати:**

- попередники ланок сівозмін, які використовують для вирощування овочевих культур;
- будову та експлуатацію малогабаритних теплиць, парників;
- способи підготовки ґрунту до сівби (садіння) овочевих культур залежно від попередника;
- енергоощадні технології виробництва екологічно чистої продукції в різних природно-кліматичних зонах;
- технологію закладання плодового саду;
- принцип дії, порядок підготовки обладнання та інструментів, послідовність виконання робіт під час проведення окулірування, щеплення, обрізування плодових та ягідних культур;

уміти:

- готувати ґрунтові суміші, вирощувати розсаду;
- визначати норму висіву насіння овочевих культур;
- розробляти і впроваджувати овочеві сівозміни;
- проводити передпосівну підготовку ґрунту під овочеві культури, технологічні операції, пов'язані з вирощуванням овочевих культур;
- підготувати обладнання та інструменти до проведення окулірування та щеплення;
- визначати потребу у садивному матеріалі і проводити розмітку ділянки під сад;
- проводити окулірування, щеплення в плодовому саду;
- вживати заходів з догляду за плодовим садом, обрізування плодових та ягідних культур.

1. Будова плівкових теплиць і парників

Ознайомлення з будовою та експлуатацією малогабаритного плівкового покриття теплиць і парників. Підготовка і використання біопалива для обігрівання споруд закритого ґрунту. Ознайомлення з іншими видами обігріву споруд.

2. Заготівля грунтосуміші. Підготовка насіння, посів овочевих культур

Заготівля ґрунтосуміші для культиваційних споруд. Ґрунтові суміші. Складання ґрунтових сумішей і виготовлення поживних кубиків для вирощування розсади. Підготовка насіння до посіву і посів овочевих культур у відкритому і закритому ґрунтах.

3. Агротехнологія вирощування розсади овочевих культур

Посів овочевих культур у відкритому і закритому ґрунті. Заготівля розсади і висаджування її на постійне місце. Післяпосівний обробіток ґрунту та догляд за посівами, розсадою основних овочевих культур. Догляд за овочевими культурами у відкритому і закритому ґрунтах під час вегетації.

4. Сівозміни овочевих культур у відкритому ґрунті

Основні вимоги до розроблення сівозміни. Складання орієнтовних схем сівозмін. Система удобрення та боротьби зі шкідниками і хворобами в овочевих сівозмінах.

5. Вивчення кращого досвіду з вирощування овочевих культур

Екскурсія в кращі господарства з енергозберігальними технологіями вирощування овочевих культур. Ознайомлення з районованими та перспективними сортами овочевих культур.

6. Роботи в плодовому розсаднику

Основні роботи в плодовому розсаднику: вирощування підщеп, проведення різних способів вегетативного розмноження: природні (кореневими паростками, вкоріненими розетками листків, діленням куща) і штучні (живцями, відсадками, щепленням). Заготівля і зберігання живців для окулірування.

7. Технологія закладання плодових насаджень

Вибір ділянки під сад і типу насаджень. Передсадивна підготовка ґрунту. Розбивка площі на квартали та внутрішньоквартальна розмітка ділянки. Підбір сортів та їх розміщення в саду. Висаджування плодових і ягідних культур.

8. Догляд за плодовими насадженнями

Формування різних типів крон плодових дерев. Обрізування плодових культур. Правила виконання зрізів. Підживлення плодових дерев. Боротьба зі шкідниками, хворобами плодових культур.

9. Технологія закладання ягідників і догляд за ними

Формування кущів, обрізування ягідних культур і виноградників. Підживлення. Боротьба зі шкідниками, хворобами, бур'янами насаджень ягідних культур.

10. Вивчення кращого досвіду з вирощування плодових та ягідних культур

Екскурсія в кращі господарства з вирощування плодових та ягідних культур. Ознайомлення з районованими та перспективними сортами плодових та ягідних культур.

• *ТЕХНОЛОГІЯ ЗБЕРІГАННЯ І ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА*

Мета практики: ознайомлення з основними показниками якості продукції рослинництва, способами та режимами зберігання, основними методами переробки і оцінювання якості продукції.

База практики: склади та елеватори для зберігання продукції рослинництва, переробні підприємства.

Як результат проходження практики студент повинен **знати:**

- особливості хімічного складу основних видів продукції рослинництва;
- основні вимоги та умови зберігання основних видів рослинницької продукції;
- заходи боротьби з втратами продукції під час зберігання;
- загальні умови консервування і переробки продукції;
- безвідходні технології переробки сільськогосподарської продукції;

- методики визначення якості сировини та продукції;

вміти:

- вживати необхідних заходів щодо забезпечення належних умов зберігання продукції рослинництва;
- здійснювати контроль за перебігом процесу зберігання та якістю продукції;
- ефективно використовувати приміщення та обладнання зі зберігання та переробки продукції;
- оцінювати якість сільськогосподарської продукції.

1.Ознайомлення зі стандартами та нормами на зерно

Стандарти на основні види зерна, норми на зерно основних сільськогосподарських культур. Порядок відбору середнього зразка для різних партій зерна.

2. Ознайомлення із виробничими умовами зберігання зерна

Відбір зерна для аналізу. Визначення вологості, засміченості зерна, визначення вмісту клейковини та білка. Способи розміщення зерна в зерносховищах і контроль за його станом під час зберігання. Характеристика зерносховищ і підготовка їх до приймання врожаю.

3. Визначення показників якості та кількісно-якісний облік зерна

Органолептичне оцінювання зерна, визначення вологості, вмісту домішок і зараженості його шкідниками.

Норми природних втрат під час зберігання, кількісний та якісний облік зерна під час зберігання. Особливості зберігання зерна окремих культур.

4. Режими і способи зберігання плодоовочевої продукції

Характеристика режимів зберігання. Характеристика комплексів для зберігання продукції. Підготовка сховищ до зберігання. Зберігання плодоовочевої продукції в сховищах з регульованим чи модифікованим газовим середовищем.

5. Товарне оцінювання плодоовочевої продукції

Виявлення хвороб плодів та овочів. Вимоги до товарної та продовольчої картоплі. Оцінювання якості картоплі насінного призначення. Кількісний облік та визначення розміру втрат під час зберігання.

6. Переробка плодоовочевої продукції

Підготовка сировини до консервування. Класифікація способів консервування: фізичний, хімічний, мікробіологічний, консервування цукром. Оцінювання якості консервованої продукції. Безвідходні технології.

7. Виробництво борошна та круп

Технологічне оцінювання пшениці, призначеної для помелу. Визначення виходу та якості пшеничного борошна. Визначення плівчастості зерна, вихід та оцінювання якості крупи. Виробництво нових видів круп.

8. Виробництво хліба

Ознайомлення з обладнанням та режимом роботи пекарні. Опарний і безопарний способи випікання хліба. Основні технологічні процеси під час виробництва хліба. Оцінювання якості печеного хліба.

9. Переробка олійних культур

Види сировини та вимоги до неї, оцінювання якості насіння олійних культур. Методи виробництва олії. Технологічна схема переробки насіння олійних культур. Оцінювання якості олії. Використання відходів олійного виробництва.

10. Зберігання та переробка цукрових буряків

Вимоги до сировини, способи зберігання цукрових буряків, оцінювання якості коренеплодів. Технологічна схема отримання цукру. Відходи цукро-бурякового виробництва.

• *ПРОГРАМУВАННЯ ГАЛУЗІ*

Мета практики: закріплення та поглиблення теоретичних знань та набуття практичних навичок у плануванні галузі рослинництва, визначення економічної ефективності виробництва і агроекономічних заходів та роботи з прикладними програмами з планування галузі.

База практики: навчальний заклад (лабораторія комп'ютеризації) та агроформування області (району). Під час проведення практики використовують звітну та планову документацію сільськогосподарських підприємств.

Як результат проходження практики студент повинен **уміти:**

- аналізувати природні та екологічні умови підприємства і основні його виробничі та економічні показники;
- програмувати врожайність сільськогосподарських культур, посівні площі

та валові збори;

- складати систему добрив та визначити її ефективність;
- складати технологічні карти вирощування сільськогосподарських культур, робочі плани на основні періоди сільськогосподарських робіт, договори на оренду землі і майна та визначити розмір орендної плати;
- визначати економічну ефективність інтенсивних технологій;
- працювати з прикладними програмами щодо планування галузі.

1. Аналіз природних, економічних умов та основних економічних показників сільськогосподарського підприємства

Проведення аналізу кліматичних умов, ґрунтів, водних джерел, розміщення підприємства, його ресурсний потенціал показників за останні три–п'ять років.

2. Програмування врожайності, посівних площ і валових зборів

Розрахунок потенційної врожайності за ресурсами сонячної радіації та вологозабезпеченості місцевості. Розрахунок посівних площ і валових зборів культур.

3. Складання технологічних карт у рослинництві

Складання технологічної та економічної частини технологічної карти за прогресивними технологіями вирощування сільськогосподарських культур (в області, зоні). Визначення загального обсягу умовних еталонних гектарів, встановлення нормативів прямих затрат палива, праці, автотранспорту та їх вартості на один гектар.

4. Складання системи добрив під запланований урожай та визначення її ефективності

Складання системи добрив під запланований урожай основних культур. Визначення затрат на застосування добрив. Обчислення їх окупності і рівня ефективності.

5. Планування системи захисту рослин і визначення її економічної ефективності

Визначення економічної ефективності системи захисту рослин від шкідників, хвороб і бур'янів.

6. Визначення нормативів прямих затрат на виробництво основних видів сільськогосподарської продукції

Встановлення нормативів прямих затрат на гектар основних культур на підставі технологічних карт, планування потреб у добривах, отрутохімікатах, посівному матеріалі.

7. Складання робочих планів на основні періоди робіт

Складання робочого плану на основні періоди робіт (весняно-польові, догляд за рослинами, збирання врожаю тощо) із зазначенням обсягу робіт, строків їх проведення, складу агрегатів, норм виробітку.

8. Складання договорів оренди землі та майна і визначення орендної плати

Складання договорів на оренду землі та майна на підставі даних про земельний та майновий пай в агроформуваннях області (району). Обчислення розміру оплати за оренду землі та майна, виходячи із нормативів орендної плати. Заповнення відповідних документів.

9. Робота з прикладними комп'ютерними програмами

Розрахунок доз добрив на запланований урожай у сівозміні, розробка системи захисту рослин та визначення її ефективності за допомогою прикладних програм.

ПРАКТИКА З НАБУТТЯ РОБІТНИЧОЇ ПРОФЕСІЇ
Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва

1.4. Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва

Завдання практики: набуття робітничої професії тракториста-машиніста сільськогосподарського виробництва (категорія "А").

Бази практики: навчальні майстерні, лабораторії, трактородроми.

Види навчання:

- вивчення будови тракторів і сільськогосподарських машин;

. індивідуальне навчання керування тракторами, робота на агрегатах (поза сіткою навчального плану):

управління тракторами - 32 години,

робота на агрегатах - 36 годин.

Завершується практика виконанням кваліфікаційної (пробної) роботи, підібраної з числа робіт, вказаних у кваліфікаційній характеристиці "Повинен уміти".

Студентам, які пройшли навчання за навчальним планом і програмою та успішно склали кваліфікаційний іспит:

- присвоюється кваліфікація тракториста-машиніста сільськогосподарського виробництва (категорія "А")
- видається свідоцтво, що є підставою для складання випускного іспиту комісії Інспекції Держтехнагляду України і отримання посвідчення тракториста-машиніста сільськогосподарського виробництва (категорія "А").

Студенти, які не пройшли кваліфікаційні випробування, як виняток, можуть повторно здавати їх у період навчання в навчальному закладі.

КВАЛІФІКАЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА

тракториста-машиніста сільськогосподарського виробництва (категорія "А")

Повинен знати: правила, способи та особливості виконання сільськогосподарських і меліоративних робіт машинно-тракторними агрегатами відповідно до вимог агротехніки та агротехнології; будову, принцип дії, експлуатаційні регулювання колісних тракторів класу до 20 кН включно, гусеничних тракторів класу до 30 кН включно, технологічні регулювання сільськогосподарських і меліоративних машин, що агрегатуються з тракторами цієї категорії; вимоги до комплектування машинно-тракторних агрегатів для виконання механізованих робіт; ознаки та причини основних несправностей тракторів, сільськогосподарських і меліоративних машин та способи їх усунення; системи технічного обслуговування та ремонту тракторів, сільськогосподарських і меліоративних машин; особливості обслуговування машин у разі застосування хімічних засобів захисту рослин; правила дорожнього руху і правила перевезення вантажів; правила зберігання та способи захисту від корозії тракторів, сільськогосподарських і меліоративних машин; основи організації, оплати праці та економічних відносин у сільськогосподарському виробництві; правила охорони праці під час експлуатації та обслуговування тракторів, сільськогосподарських і меліоративних машин; основні вимоги законодавства з питань охорони навколишнього середовища; призначення і властивості металів та їх сплавів, неметалевих матеріалів, що застосовують для виготовлення та ремонту деталей машин; основні властивості паливно-мастильних

матеріалів та охолоджувальних рідин; способи і правила виконання слюсарних робіт; зміст і правила оформлення первинних документів з обліку роботи машин (облікового листа тракториста-машиніста, дорожнього листа та інших документів); норми продуктивності і витрати паливно-мастильних матеріалів на виконання основних механізованих робіт; шляхи зниження собівартості виконуваних робіт, способи та засоби підвищення продуктивності праці; читання креслень, допуски, посадки та технічні вимірювання; основи правових знань, галузевої економіки.

Повинен *уміти:* самостійно виконувати сільськогосподарські і меліоративні робота на колісних тракторах класу до 20 кН включно, гусеничних тракторах класу до 30 кН включно, сільськогосподарських і меліоративних машинах, що агрегатуються з цими тракторами, включаючи бульдозери, відповідно до вимог агротехніки та агротехнології. Комплектувати машинно-тракторні агрегати. Виконувати транспортні роботи на тракторах з додержанням правил дорожнього руху та правил перевезення вантажів. Виконувати щозмінне технічне обслуговування тракторів, сільськогосподарських і меліоративних машин, на яких працює. Визначати несправності тракторів, причіпних і начіпних знарядь та інших машин, що з ними агрегатуються, усувати їх. Самостійно виконувати технологічні регулювання робочих органів сільськогосподарських і меліоративних машин та пристроїв до них. Читати нескладні машинобудівні креслення, схеми, користуватися інструкціями з експлуатації

машин. Виконувати під наглядом майстра-налагоджувальника з технічного обслуговування машинно-тракторного парку роботи з періодичного технічного обслуговування і ремонту тракторів цієї категорії, сільськогосподарських і меліоративних машин. Раціонально використовувати паливно-мастильні, гумо-технічні та інші експлуатаційні матеріали і запасні частини. Готувати трактори, сільськогосподарські і меліоративні машини та знаряддя до зберігання. Виконувати роботи з додержанням правил і норм охорони праці, виробничої санітарії та протипожежного захисту, а також вимог охорони навколишнього середовища.

Загальнопрофесійні вимоги

Повинен:

а) раціонально та ефективно організувати працю на робочому місці;

б) додержуватись норм технологічного процесу;

в) не допускати браку в роботі;

г) знати й виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці й навколишнього середовища, додержуватися норм, методів і прийомів безпечного ведення робіт;

д) використовувати в разі необхідності засоби попередження і усунення природних і непередбачених негативних явищ (пожежі, аварії, повені, тощо);

е) знати основи інформаційних технологій.

Вимоги до освітнього рівня осіб, які навчатимуться в системі професійно-технічної освіти:

Повна (базова) загальна середня освіта. Без вимог до стажу роботи.

Сфера професійного використання випускника:

Сільське господарство. Надання послуг сільськогосподарською технікою.

1. **Ознайомлення з виробничим навчанням у майстернях**

Вступне заняття. Безпека праці, пожежна безпека в навчальних майстернях.

Екскурсія на сільськогосподарське підприємство.

2. **Навчання прийомам заправлення інструменту, розмітки, рубання, правки і гнуття, різання металу**

Інструктаж. Показ і пояснення прийомів заправлення інструменту, техніка безпеки під час заправлення інструменту. Підготовка заготовки до розмітки, пояснення прийомів розмітки. Показ і пояснення прийомів рубання листової сталі, вирубування пазів і канавок. Показ і пояснення прийомів гнуття та правки листової, штабової, пруткової сталі. Показ і пояснення прийомів різання ручною ножівкою, ручними ножицями та труборізами. Безпека праці під час виконання операцій.

Робота студента. Заправка зубил крейцмейселів та борідок. Заточування інструменту. Підготовка деталей до розмітки. Розмітка замкнутих контурів, розмітка за шаблоном. Рубання листової сталі за рівнем губок лещат. Вирубування заготовок різної конфігурації з листової сталі. Обрізування кромок для зварювання. Вирубування канавок крейцмейсел е м.

Правка штабового, пруткового металу. Правка та рихтування листового металу. Гнуття штабової сталі під різними кутами. Гнуття листового металу. Різання ножівкою штабового та пруткового металу. Різання труб ножівкою та труборізом. Різання листової сталі ручними ножицями. Різання листового металу важільними ножицями.

3. **Навчання прийомам обпилювання металу, свердління, зенкування і**

розвертання

Інструктаж. Ознайомлення з інструментом. Показ і пояснення прийомів обпилювання плоских і криволінійних площин, показ і пояснення прийомів свердління отворів, користування шаблонами і вкладнями. Показ і пояснення встановлення, закріплення та знімання свердел, пристроїв і виробів, що обробляються. Показ прийомів роботи ручними, пневматичними та електричними дрилями. Показ і пояснення заточування свердел. Показ і пояснення прийомів зенкування, розвертання.

Безпека праці під час виконання перелічених операцій.

Робота студента. Обпилювання плоских і криволінійних площин. Розпилювання отворів. Свердління наскрізних отворів.

Свердління глухих отворів. Заточування свердел. Зенкування отворів під заклепки, шурупи і головки болтів. Розвертання циліндричних та конічних отворів вручну.

4. **Навчання прийомам нарізування різьби, клепання, шабрування, притирання, паяння, запресовування** та **випресовування**

Інструктаж. Показ і пояснення прийомів нарізування зовнішньої та внутрішньої різьби. Показ і пояснення прийомів клепання. Показ і пояснення прийомів шабрування площин та криволінійних поверхонь. Показ і пояснення прийомів заточування і заправки шаберів. Показ і пояснення прийомів притирання кранів, клапанів до гнізд. Показ і пояснення прийомів паяння м'якими і твердими припоями, лудження і заливання. Показ і пояснення прийомів запресовування і випресовування.

Безпека праці під час виконанім перелічених операцій.

Робота студента. Нарізування різьби плашками. Нарізування внутрішньої різьби. Нарізування різьби в глухих отворах, на шпильці, болті, у гайці.

Склепування двох листів внакладку заклепками із потайними та напівкруглими головками.

Підготовка площини до шабрування. Шабрування площин і криволінійних поверхонь.

Підготовка притиральних матеріалів. Притирання клапанів до гнізд. Паяння м'якими і твердими припоями.

Запресовування, випресовування втулок, пальців та інших деталей вручну та на

гвинтовому пресі.

5. **Ремонт трактора агрегатним методом**

Інструктаж за змістом занять, безпеки праці та організації робочого місця.

Робота на штатному робочому місці з ремонту тракторів, сільськогосподарських машин і знарядь.

Вивчення та освоєння прийомів із проведення ремонту трактора агрегатним методом: заміна двигуна, коробки передач, муфт зчеплення, гідроагрегатів тощо.

6. **Ремонт ґрунтообробних машин і знарядь та різальних апаратів збиральних машин, лемешів картоплезбиральних і бурякозбиральних машин**

Провести дефектоскопію робочих органів ґрунтообробних машин: плугів, лущильників, борін, котків, культиваторів.

Провести нескладний ремонт робочих органів ґрунтообробних машин із застосуванням слюсарних робіт. Перевірити якість ремонту.

7. **Ремонт посівних і садильних машин**

Провести дефектоскопію робочих органів, вузлів і агрегатів посівних і садильних машин.

Визначити необхідне обладнання, способи ремонту вибракува- них деталей.

Провести нескладний ремонт робочих органів посівних і садильних машин. Перевірити якість ремонту.

Виконати демонтаж і монтаж колеса з ремонтом камери.

1. ТРАКТОРИ

Вступ

Роль виробничого навчання та ознайомлення з програмою, правилами внутрішнього трудового розпорядку.

Інструктаж з охорони праці. Причини і види травматизму. Особисті заходи захисту. Безпечні прийоми роботи. Огородження небезпечних зон. Пожежна безпека. Сигналізація. Причини загорання і заходи щодо його усунення. Призначення і користування пінними та вуглекислими вогнегасниками. Правила поведінки під час виникнення пожежі.

Електробезпека. Захисне заземлення обладнання у майстерні, розмітки-підставки. Правила користування електроінструментом. Перша допомога під час ураження електричним струмом. Вимоги техніки безпеки до обладнання і робочих місць.

1. Кривошипно-шатунний механізм

Головка циліндра, блок-картер. Прокладка. Гільза циліндрів, поршень, поршневі кільця і пальці. Шатуни з підшипниками. Колінчастий вал, корінні підшипники. Маховик.

Вимоги до затягування кришок підшипників. Послідовність затягування гайок кріплення головки блока циліндрів.

Зрівноважувальний механізм.

2. Газорозподільний механізм

Корпус розподільних шестерень, його кришки, корпус ущільнення.

Коромисла зі стояками, клапани, гнізда головки циліндрів, клапанний механізм. Розподільний вал, штовхані, штанги штовханів. Установка розподільних шестерень за мітками.

Взаємодія кривошипно-шатунного та газорозподільного механізмів.

Декомпресійний механізм. Регулювання клапанів.

3. Система охолодження

Система рідинного охолодження, їх загальна схема. Термостат. Схеми циркуляції охолоджувальних рідин під час роботи пускового двигуна, прогрітого і непрогрітого двигунів. Радіатор, вентилятор, насос. Робочі (охолодні) рідини.

Особливості систем повітряного охолодження.

Вентилятор. Охолодні ребра (на прикладі двигуна Д-144 або Д-21 А).

4. Система мащення

Схема системи мащення. Піддон.

Масляний насос. Фільтри. Масляний радіатор. Клапани системи мащення. Сапун. Підведення масла до поверхонь мащення механізмів і систем двигуна.

5. Система живлення

Загальна схема системи живлення двигуна.

Паливний бак, паливопроводи, паливні фільтри, підкачувальний насос. Паливний насос високого тиску, плунжерні пари, нагнітальний клапан. Форсунки, розпилювачі. Привод паливного насоса. Регулювання моменту початку подавання палива, рівномірності подавання та загальної продуктивності насоса.

Відцентровані регулятори частоти обертання колінчастого вала. Механізм керування. Перевірка моменту початку подавання палива.

Турбокомпресор. Повітряні фільтри. Впускні та випускні колектори. Випускна труба. Глушник.

Загальна схема системи живлення пускового двигуна.

6. Система пуску

Пусковий двигун (ПД-ІОУ. П-350). Карбюратор і регулятор вала. Зчеплення, обгінна муфта, автомат вмикання.

Запуск пускового двигуна електричним стартером та вручну. Передпускові підігрівачі.

7. Трансмісія тракторів. Зчеплення

Загальні схеми трансмісій. Зчеплення тракторів ТЗ-80/82. МТЗ-920. Т-40А, Т-150. Сервомеханізм, механізми керування зчепленням. Гальмівце. Карданні вали.

8. Коробка передач гусеничних тракторів

Коробка передач – корпус коробки, вали та шестерні, підшипники. Механізм перемикання, замок, механізм блокування. Осьове фіксування валів. Передача обертання за різних схем увімкнення.

Гідросистема коробки передач трактора Т-150.

9. Коробка передач, ведучі мости колісних тракторів

Напівжорстка муфта і редуктор привода насосів. Коробка передач. Корпус коробки, вали, шестерні, підшипники. Механізм перемикання – замок, фіксатор, механізм блокування. Гідросистема трансмісії – гідропідтискні фрикціони, гідроакумулятори, золотники. Приводи управління коробкою передач; гальмосинхронізатор, важелі та валики перемикання.

Карданна передача. Диференціал вільного ходу. Ведучі мости, диференціали, кінцеві передачі, колісні редуктори.

10. Задні мости, механізми керування і ходова частина гусеничних тракторів

Картери задніх мостів. Головні передачі. Механізми повороту. Механізми керування. Кінцеві передачі. Остов гусеничного трактора.

Гусеничний рушій. Ведучі зірочки, опорні котки, каретки, підтримувальні ролики, напрямні колеса, натяжні пристрої. Ресори.

Процес роз’єднання, з’єднання і натягування гусеничних ланцюгів.

11. Ходова частина, механізми керування колісних тракторів

Рами – з’єднувальні пристрої, причіпні пристрої. Колеса – диски, шини.

Передній міст – підвіска. Амортизатори. Ресори. Гідропідсилювач рульового керування – насос, золотник, гідроциліндр.

12. Гальмівні системи тракторів

Гальмові рідини. Види і схеми гальмівних систем. Розміщення збірних одиниць на тракторі (ЮМЗ-6, МТЗ-80/82, МТЗ-920, Т-150).

Пневматична гальмівна система трактора МТЗ-80 і ЮМЗ-6, барабанні гальмівні механізми, компресор, всмоктувальні та нагнітальні трубопроводи, важіль гальмівної педалі, тяги, гальмівний кран, трубопроводи, роз'єднувальний кран, з'єднувальна головка, головний циліндр, пневматичний перехідник, манометр, регулятор тиску. Регулювання гальмівної системи.

13. Робоче обладнання тракторів

Гідропривід – робоча рідина, баки, насос. Розподільники, гідроциліндри, маслопроводи, гідроапаратура. Начіпні механізми і силовий регулятор.

Механізми відбору потужності – вал відбору потужності, привідний шків, привідна лебідка.

14. Допоміжне та додаткове обладнання тракторів

Причіпний пристрій, буксирний гак.

Опалення та вентиляція кабіни. Склоочисники. Сидіння та регулювання його положення.

15. Джерела електричної енергії на тракторах

Акумуляторні батареї, генераторні установки, їх будова.

Приготування електроліту і вимірювання його густини аерометром. Вимірювання електрорушійної сили і напруги акумулятора навантажувальною вилкою.

Єдині правила експлуатації акумуляторних батарей і догляд за ними.

Генератори, розміщення їх на тракторах. Розбирання генератора на основні вузли, вивчення будови і роботи. Спостереження за роботою генератора змінного струму з випрямлячем.

Перевірка роботи генератора на стенді. Виконання операцій з догляду за генераторами.

16. Споживачі електричної енергії

Спостереження за шляхом проходження струму.

Вивчення будови фар, центрального та ножного перемикачів освітлення, замка запалювання, звукового сигналу, датчиків (тиску масла, температури

води), контрольно-вимірювальних приладів (термометра, манометра, амперметра).

Розміщення всіх датчиків і контрольно-вимірювальних приладів на тракторах.

Визначення стану електропроводки тракторів, установки освітлювальних приладів.

З'ясування причин можливих неполадок допоміжного електрообладнання та освітлювальних приладів на тракторах.

17. Система запалювання від магнето

Вивчення розміщення магнето, свічок запалювання. Розбирання магнето на основні вузли та вивчення його будови.

Одержання струму низької та високої напруги. Складання магнето за мітками. Перевірка та регулювання зазору в контактах переривника.

Встановлення магнето на пусковий двигун. Встановлення кута випередження запалювання.

Вивчення будови запалювальної свічки, регулювання зазору між електродами.

Виконання операції з догляду за системою. Пуск двигунів електричним стартером

Запуск двигунів електричним стартером. Вивчення будови стартера та його кріплення. Передпускові підігрівачі. Виконання операцій з догляду за стартером.

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ МАШИНИ

1. Плуги

Вивчення будови причіпного та начіпного плугів.

Знімання і розбирання корпусу плуга, дискового ножа, вивчення його будови, складання та прикріплення до рами.

Вивчення будови гвинтових механізмів заднього колеса причіпного плуга, опорного колеса начіпного плуга. Встановлення передплужника і дискового ножа на плуг. Встановлення плуга на задану глибину оранки.

Встановлення автозчіпки на начіпний плуг. Проведення регулювання начіпного плуга у вертикальній та горизонтальній площинах.

Вивчення особливостей будови ярусних та оборотних плугів, їх підготовка до роботи.

Проведення технічного обслуговування.

2. Лущильники, борони та котки

Вивчення загальної будови дискового лущильника. Розбирання дискової батареї і вивчення її роботи.

Встановлення лущильника на різні кути атаки. Переведення лущильника в транспортне положення та з транспортного – в робоче. Проведення технічного обслуговування лущильника.

Вивчення будови зубових і дискових борін. Підготовка агрегату до боронування.

Встановлення дискової борони на задану глибину обробітку. Вивчення будови шлейф-борони та котків. Проведення технічного обслуговування борін і котків.

3. Культиватори

Вивчення будови культиваторів для суцільного та міжрядного обробітку ґрунту.

Встановлення культиватора на задану глибину обробітку. Встановлення робочих органів для міжрядного обробітку заданої культури. Встановлення туковисівного апарату та регулювання заданої норми внесення добрив. Комбіновані машинно-тракторні агрегати, особливості будови та регулювання.

Проведення технічного обслуговування культиваторів.

4. Машини для приготування та внесення добрив

Вивчення будови та роботи машин для розтарування, подрібнення мінеральних добрив і підготовки їх до роботи.

Вивчення будови розкидачів органічних і мінеральних добрив. Встановлення на задану норму внесення добрив.

Ознайомлення з будовою та роботою навантажувачів і змішувачів-навантажувачів.

Вивчення будови, принципу роботи, регулювання та підготовки до роботи гноє- і гноївкорозкидача.

Проведення технічного обслуговування однієї з машин для підготовки, навантаження та внесення добрив.

5. Сівалки

Вивчення загальної будови зернової сівалки. Будова висівних апаратів, їх привід та регулювання.

Зняття сошника, розбирання, вивчення будови та встановлення його на місце. Ознайомлення з будовою різних типів сошників.

Проведення розстановки сошників на задану схему сівби. Перевірка та

регулювання висівних апаратів на рівномірність висіву і глибину загортання насіння та добрив. Встановлення сівалки на задану норму висіву і глибину загортання насіння та добрив. Проведення регулювання маркера для заданих умов. Вивчення будови та підготовки до роботи сівалки для сівби кукурудзи, цукрового буряку, льону, овочів.

Підготовка сівалки до роботи. Проведення технічного обслуговування сівалки.

6. Картоплесаджалки та розсадосадильні машини

Загальна будова і процес роботи начіпної картоплесаджалки. Взаємодія деталей садильного апарата, сошника, туковисівного апарата.

Регулювання картоплесаджалки та порядок її підготовки до роботи.

Проведення технічного обслуговування.

Будова розсадосадильних машин. Вивчення будови садильного апарата, регулювання на заданий режим посадки.

Регулювання розсадосадильної машини.

Технічне обслуговування розсадосадильної машини.

7. Машини для захисту рослин

Правила безпеки праці під час роботи з отрутохімікатами.

Будова та технологічний процес роботи обприскувача.

Встановлення розпилювачів і тиску в нагнітальній магістралі. Приготування робочого розчину та заправка обприскувача.

Вивчення будови і процесу роботи протруювача насіння. Підготовка протруювача насіння до роботи.

Особливості будови аерозольних генераторів і фумігаторів.

Вивчення змісту технічного обслуговування машин і правил постановки їх на зберігання.

8. Машини для заготівлі кормів

Безпека праці під час роботи на машинах для заготівлі кормів.

Вивчення будови та роботи косарок, граблів.

Будова та технологічний процес роботи прес-підбирачів.

Будова, технологічний процес роботи та регулювання силосозбирального комбайна.

Будова та технологічний процес роботи кормозбирального комбайна.

Підготовка до роботи однієї з машин для заготівлі кормів.

9. Машини для збирання зернових культур

Будова, технологічний процес роботи та регулювання валкових жаток.

Будова і технологічний процес роботи зернозбирального комбайна.

Будова, технологічний процес роботи та регулювання молотильного апарата комбайна.

Будова і технологічний процес роботи під час очистки комбайна. Регулювання молотильного апарата комбайна для обмолоту відповідної культури.

Будова і принцип дії пристроїв для збирання незернової частини врожаю.

10. Машини для післязбиральної обробки зерна

Способи очищення і сортування зерна.

Будова і технологічний процес роботи повітряно-решітної зерноочисної машини.

Будова і технологічний процес роботи повітряно-решітно-трієрної зерноочисної машини.

Технологічне налагодження ворохоочисної машини ОВС-25 для заданої культури.

Особливості будови комплексу КЗС-20Ш і спеціальних зерноочисних машин. Льонозбиральні машини

Будова, технологічний процес роботи і регулювання льонобралок.

Будова, технологічний процес роботи і регулювання льонокомбайна.

Будова, технологічний процес роботи і регулювання льономолотарки.

Особливості будови та технологічного процесу роботи перевертача стрічки льону і підбирача трести.

Підготовка до роботи однієї з машин для збирання льону.

11. Картоплезбиральні машини

Будова начіпного картоплекопача елеваторного або вібраційного типу, підготовка їх до роботи.

Будова та робочий процес картоплезбирального комбайна.

Підготовка комбайна до роботи в заданих умовах збирання.

Ознайомлення з будовою та роботою картоплесортувальних пунктів.

Технічне обслуговування картоплезбиральних машин та постановка їх на зберігання.

12. Кукурудзозбиральні машини

Будова та робочий процес причіпних і самохідних кукурудзозбиральних комбайнів, підготовка їх до роботи та регулювання.

Операції технічного обслуговування комбайнів і правила постановки на зберігання.

Будова та робота очисника качанів і молотарки для обмолочування качанів

кукурудзи.

13. Бурякозбиральні машини

Загальна будова та робочий процес гичкозбиральної машини.

Будова робочих органів гичкозбиральної машини, їх регулювання.

Будова та технологічний процес роботи коренезбиральної машини.

Підготовка комбайна до роботи та операції технічного обслуговування. Регулювання системи автоматичного водіння.

Загальна будова та процес роботи буряконавантажувача, підготовка його до роботи та операції технічного обслуговування.

14. Машини для зрошення. Машини для збирання овочевих культур. Тракторні причепи

Загальна будова дощувальної машини.

Загальна будова та процес роботи капустозбирального комбайна.

Будова та процес роботи машин для збирання столових коренеплодів.

Будова та процес роботи машин для збирання томатів.

Загальна будова копача цибулі. Встановлення підкопувальних органів на робочу глибину.

Регулювання копача та операції технічного обслуговування.

Загальна будова тракторного одноосьового напівпричепа та двоосьового причепа.

Зняття та демонтування колеса причепа, вивчення його будови.

Проведення монтажу колеса, накачування повітря до потрібного тиску та встановлення його на місце.

Будова підіймача платформи та його дія від гідросистеми трактора.

Будова гальм на причепах та їх приводах. Регулювання гальм. Проведення технічного обслуговування причепа.

ЛАБОРАНТ ХІМІЧНОГО АНАЛІЗУ

1..Методи кількісного та якісного аналізу

1.1.Охорона праці. Обладнання агрохімічної лабораторії.

Охорона праці під час роботи в агрохімічній лабораторії. Типові приміщення лабораторії. Підготовка посуду до аналізу. Одержання дистильованої води. Вимоги до зберігання та чистоти хімічних реактивів. Надання першої допомого при нещасних випадках.

1.2.Зважування на різних типах терезів

Загальні правила зважування на аналітичних терезах типу W та технічних типу

ВЛКТ – 500. Принципи роботи на технохімічних та аналітичних терезах.

1.3.Техніка виконання аналітичних робіт

Класифікація аналітичних методів. Виконання операцій у напів мікроаналізі (осад досліджуваного іону, центрифугування, проба на повноту осаду, перенесення розчину, промивання, розчинення осаду, прожарювання речовин, випарювання, титрування).

1.4.Виготовлення розчинів різної концентрації

Розрахунок зважувальної сухої та рідкої речовини для приготування розчинів відсоткової, нормальної, молярної концентрації.

1.5.Якісний та кількісний аналіз

Розпізнавання мінеральних добрив та хімічних речовин за якісними реакціями. Визначення кількості гігроскопічної вологи в хімічних реактивах.

2.Ваговий і титрометричний методи в агрохімічних дослідженнях.

2.1. Відбір середніх зразків та підготовка їх до аналізу.

Відбір зразків сільськогосподарської продукції, вирощеної у закритому і відкритому грантах і підготовка їх до аналізу. Прилади для відбору грнутових зразків. Відбір зразків грунту та підготовка їх до аналізу.

2.2. Визначення вологості добрив, грунту. Сінажу зернових (зернобобових) та сухої речовини в сільськогосподарській продукції.

Визначення вологи та сухої речовини в свіжому рослинному матеріалі (картопля, цибуля, часник, яблука та ін.).

2.3. Аналіз молока та молокопродуктів

Відбір зразків молока та молокопродуктів. Визначення запаху, смаку, чистоти. Густини молока, вмісту жиру, кислотності і сухого залишку. Визначення кислотності жиру.

2.4. Аналіз води

Відбір проб. Визначення візуальних якостей води, колоїдних речовин, сухої речовини, кислотності.

3.Інструментальні методи

3.1.Характеристика інструментальних методів аналізу

Характеристика основних інструментальних методів аналізу-фотометричний,полуменево-фотометричний,рефрактометричний, поляриметричний, потенціометричний. Будова та принцип роботи фотоелектроколориметра, полуменевого фотометра, рефрактометра, поляриметра, потенціометра.

3.2. Характеристика інструментальних методів аналізу

Відбір проб. Визначення вмісту клейковини та склоподібності зерна хлібних культур. Визначення вмісту жиру в олійних культурах. Визначення вмісту нітратів у продукції рослинництва. Визначення вмісту цукрі у коренеплодах поляриметричним методом. Визначення кислотності плодів та ягід.

3.4. Визначення азоту, фосфору і калію в грунті

Визначення рухомих форм фосфору і калію за методом Чирикова та аміачного азоту фото колориметричним методом.

3.5. Аналіз мінеральних та органічних добрив

Відбір проб добрив. Визначення азоту, фосфору та калію в мінеральних добривах. Визначення амонійного азоту в органічних добивах. Визначення кислотності та зольності торфу.

3.6.Ознайомлення зі структурою та роботою обласного державного проектно-технологічного центру охорони родючості грунтів і якості продукції «Облдержродючість»

ТЕХНОЛОГІЧНА ПРАКТИКА

Завдання практики – ознайомлення здобувачів освіти безпосередньо на сільськогосподарських підприємствах із виробничими процесами, роботою керівників і спеціалістів підрозділів, закріплення знань, одержаних під час вивчення спеціальних дисциплін, і набуття практичних навичок із одержання робітничої професії та спеціальності.

Технологічну практику проводять у навчально-виробничих господарствах навчальних закладів, фермерських господарствах та на інших сільськогосподарських підприємствах.

Перед направленням здобувачів освіти на практику їх ознайомлюють з

чинним “Положенням про проведення практики здобувачів освіти вищих навчальних закладів України”, інструкціями про практики, з програмою, завданнями, умовами праці та побуту.

Студентам видають пам’ятки-завдання, в яких зазначено орієнтовний перелік робочих місць і термін виконання роботи.

У період технологічної практики здобувачі освіти працюють на робочих місцях, передбачених програмою (пам’яткою-завданням), записи ведуть у звіті- щоденнику відповідно до форми, виконують індивідуальні завдання, дотримуються внутрішнього трудового розпорядку і техніки безпеки на робочих місцях.

Згідно з Положенням про практику, до керівництва практикою здобувачів освіти залучають викладачів спеціальних дисциплін, а також керівників навчальних закладів і спеціалістів базового господарства.

На підставі типової програми практики, відповідно до умов базового господарства, складаються робочі плани проходження практики, узгоджуються з термінами проведення сільськогосподарських робіт.

1. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ГОСПОДАРСТВОМ. ІНСТРУКТАЖ З ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ

Ознайомлення з ґрунтово-кліматичними умовами та економічним станом господарства, підрозділів, правилами внутрішнього трудового розпорядку, виробничої санітарії, охороною довкілля, обов’язками основних робітників у галузі рослинництва.

Здобувачі освіти одержують інструктаж з техніки безпеки на робочих місцях.

2. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З СІВОЗМІНАМИ ГОСПОДАРСТВА, СИСТЕМОЮ УДОБРЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР, РАЙОНОВАНИМИ СОРТАМИ

Ознайомлення з сівозмінами господарства, схемами чергування культур у сівозмінах. Ознайомлення з системою удобрення сільськогосподарських культур, видами добрив, отрутохімікатів, книгами їх обліку, планами потреб у добривах, планом захисту рослин від шкідників, хвороб і бур’янів.

Ознайомлення з основними районованими сортами сільськогосподарських культур.

3. РОБОТА ВІДПОВІДНО ДО НАБУТОЇ РОБІТНИЧОЇ ПРОФЕСІЇ ТРАКТОРИСТА-МАШИНІСТА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА (КАТЕГОРІЯ “А”) І ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ

3.1Робота в галузі рослинництва

3.1.1Передпосівна підготовка насіння

Участь у передпосівній обробці насіння (сортування, протруювання тощо). Налагодження машин. Техніка безпеки.

3.1.2. Комплектування, налагодження і робота на агрегатах з передпосівної підготовки ґрунту

Комплектування агрегату трактора-культиватора, регулювання культиватора на задану глибину, робота на агрегаті. Перевірка якості роботи. Комплектування інших агрегатів передпосівної підготовки ґрунту.

3.1.3.Комплектування, налагодження і робота на агрегатах з посіву (висаджування) сільськогосподарських культур

Комплектування агрегату для посіву зернових культур, регулювання сівалки на норму висіву і глибину загортання насіння. Посів зернових культур з перевіркою якості робіт.

Комплектування агрегатів для посіву (висаджування) просапних та овочевих культур. Регулювання сівалки (саджалки) на норму та глибину посіву (висаджування). Сівба (висаджування) і перевірка якості робіт.

3.1.4.Комплектування, налагодження і робота на агрегатах з догляду за посівами сільськогосподарських культур

Комплектування агрегату, підготовка трактора і сільськогосподарської машини. Встановлення культиватора на ширину і глибину обробки міжрядь, норму внесення добрив. Робота на агрегаті. Перевірка якості роботи.

3.1.5. Комплектування, налагодження і робота на агрегатах зі збирання врожаю сільськогосподарських культур

Підготовка комбайна до роботи. Підготовка поля. Пряме комбайнування. Контроль якості обмолоту. Робота на жатці.

Комплектування агрегатів для збирання просапних культур. Технологічне налагодження агрегатів для конкретних умов роботи. Робота на агрегатах. Якість збиральних робіт. Охорона праці та протипожежні заходи.

3.1.6. Робота на машинах для післязбиральної обробки зерна

Робота на току. Післязбиральна обробка зерна. Налагодження очисних та сушильних машин.

3.1.7. Комплектування, налагодження і робота на агрегатах із внесення добрив

Підготовка добрив. Комплектування агрегатів для навантаження, транспортування та внесення добрив. Внесення органічних та мінеральних добрив. Робота на агрегатах. Перевірка якості внесення добрив.

3.1.8. Комплектування, налагодження і робота на машинах із захисту рослин

Комплектування агрегату. Підготовка маточних і робочих розчинів. Встановлення агрегату на норму обприскування. Охорона праці.

3.1.9. Комплектування, налагодження і робота на грунтообробних агрегатах

Комплектування грунтообробних агрегатів, регулювання на глибину оранки. Підготовка поля. Оранка, перевірка якості роботи. Охорона праці під час виконання робіт.

4. ВИРОБНИЧІ ЕКСКУРСІЇ

Виробничі екскурсії в кращі господарства зони, науково-дослідні заклади, дослідні станції для вивчення їх роботи.

5. ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Звіт-щоденник про проходження технологічної практики здобувачі освіти складають і оформляють відповідно до програми, вимог і вказівок керівників практики.

Особливу увагу слід звернути під час складання звіту-щоденника на записи про виконану роботу, заходи щодо впровадження нової технології досвіду роботи з виробництва продукції рослинництва. До звіту-щоденника додають індивідуальне завдання, видане керівником практики від навчального закладу.

Керівники практики на підприємствах від навчального закладу систематично перевіряють звіт-щоденник. За необхідності дають вказівки і виставляють оцінки за виконану роботу.

На підставі звіту, додатків до нього, висновків керівника виставляється оцінка.

ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА

Основне завдання практики – безпосередня практична робота на посадах або дублером молодшого спеціаліста виробничого підрозділу бази практики. Здобувачі освіти поглиблюють і закріплюють теоретичні знання та набувають практичних навичок із спеціальності; набувають уміння працювати в сільськогосподарському агроформуванні, досвіду організаційної роботи в колективі; ознайомлюються з технологією вирощування сільськогосподарських культур, організацією виробництва і оплатою праці в ринкових умовах.

Під час проходження практики студент веде звіт-щоденник, оформляє характеристику і відрядження та пише звіт про виробничу переддипломну практику.

1. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З БАЗОЮ ПРАКТИКИ

Ознайомлення з історією бази практики, землекористуванням, сільськогосподарськими угіддями і виробничою структурою категорій земель селищної ради, де розміщена база практики, орендою землі, грунтово-кліматичними умовами господарства; структурою управління підприємством, спеціалізаціями, організацією роботи управлінського апарату; економічним станом, перспективами розвитку господарства.

Проведення інструктажів на виробництві.

2. РОБОТА ДУБЛЕРОМ АГРОНОМА ГОСПОДАРСТВА

Ознайомлення з організацією агрономічної служби бази практики, обов'язками агрономів, типами сівозмін, їх освоєнням, книгою історії полів, документацією з апробації сортових посівів, аналізом насіннєвого матеріалу, розрахунками норм висіву, програмуванням врожаю, системою захисту рослин. Розробка рекомендацій щодо забезпечення поживними речовинами рослин за рахунок внесення органічних і мінеральних добрив у сівозміні. Оцінювання якості виконання польових робіт.

3. РОБОТА ПОМІЧНИКОМ КЕРІВНИКА ПІДРОЗДІЛУ РОСЛИННИЦТВА

Ознайомлення з виробничими показниками і технологічними процесами в галузі рослинництва. Опис порядку складання робочих планів бригад підрозділів на окремі періоди сільськогосподарських робіт, засвоєння правил розстановки робочої сили і механізмів. Проведення контролю за якістю виконання польових робіт, складання первинних документів обліку роботи в бригаді, підрозділу, участь у підготовці та проведенні виробничих нарад.

4. РОБОТА ПОМІЧНИКОМ КЕРІВНИКА ПІДРОЗДІЛУ

ТВАРИННИЦТВА

Ознайомлення з виробничими показниками і технологічними процесами в галузі тваринництва, розпорядком робочого дня працівників, а також забезпеченістю тварин кормами, раціонами різних видів і груп тварин, організацією зеленого конвеєра. Вивчення первинної документації на фермі, ознайомлення із звітом про рух поголів'я в господарстві.

5. РОБОТА ПОМІЧНИКОМ КЕРІВНИКА ІНШИХ ПІДРОЗДІЛІВ

Ознайомлення з організацією роботи автотранспортного парку, його складом, виробничими показниками і технологічними процесами переробних цехів господарства. Комплектування робочих агрегатів, регулювання сівалок та розкидачів на норму внесення добрив, обприскувачів на норму витрат робочої рідини. Визначення продуктивності робочих агрегатів. Ведення контролю якості виконаних робіт. Ознайомлення з енергетичними ресурсами господар- ства.

6. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З РОБОТОЮ ПЛАНОВО-ОБЛІКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ

Основні економічні та фінансові показники діяльності господарства за два роки, їх аналіз.

Законодавчі акти для роботи економіста і бухгалтера.

Робота диспетчерської служби.

Діловодство господарства.

Технологічні карти основних культур.

7. ВИРОБНИЧІ ЕКСКУРСІЇ

Екскурсія в краще господарство району, науково-дослідні установи для вивчення їх досвіду. Ознайомлення з новою технікою і технологічними процесами в підрозділах.

8. ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Під час проходження переддипломної практики здобувачі освіти ведуть кожен день записи у звіті-щоденнику про виконану роботу, а керівник практики від бази практики виставляє оцінку та засвідчує її своїм підписом. Звіт пишуть згідно з програмою практики з дотриманням єдиного стандарту оформлення документації, висновок практиканта завіряє керівник господарства. Оформляють відрядження і характеристику практиканту, яку дає керівник практики від господарства.